

EUROPEAN CENTRAL BANK

EUROSYSTEM

Ekonomikos biuletenis

2020 / 7

Atnaujinta informacija apie ekonominę ir pinigų aplinkos raidą

Santrauka¹

Vėl ėmus augti susirgimų koronavirusu (COVID-19) skaičiui, atsinaujino iššūkiai visuomenės sveikatai ir euro zonos bei pasaulio ekonomikos augimo perspektyvoms. Gaunama informacija rodo, kad po stipraus, tačiau dalinio ir netolygaus ekonominės veiklos atsigavimo vasaros mėnesiais euro zonos ekonomikos atsigavimo tempas lėtėja sparčiau, nei tikėtasi. Didėjantis susirgimų COVID-19 skaičius ir dėl to griežtinamos viruso plitimo ribojimo priemonės slopina aktyvumą, o tai akivaizdžiai pablogina artimiausio laikotarpio perspektyvas.

Iš gaunamų pasaulio ekonomikos duomenų matyti, kad trečiąjį ketvirtį pasaulio ekonomika sparčiai atsigavo, nors augimo tempas lėtėjo. Po staigaus sumažėjimo 2020 m. pirmąjį pusmetį pasaulinis (neįskaitant euro zonos) sudėtinis produkcijos pirkimo vadybininkų indeksas ir didelio dažnio rodikliai trečiąjį ketvirtį gerokai pakilo, nors rugsėjo mėn. stabilizavosi. Ne tik prastos darbo rinkos perspektyvos, bet ir neapibrėžtumas neigiamai veikia vartotojų elgseną. Antrąjį ketvirtį smarkiai sulėtėjusi, pasaulinė prekyba trečiąjį ketvirtį taip pat reikšmingai atsigavo. Pasaulinė infliacija vis dar yra maža.

Apžvelgiamu laikotarpiu vienos nakties skolinimo eurais palūkanų normų rodiklio (EONIA) išankstinių sandorių kreivė pakrypo šiek tiek žemyn ir vis dar buvo truputį invertuota. Nepaisant inversijos, iš kreivės nematyti, kad rinkoje artimiausiu metu būtų tikimasi palūkanų normų mažinimo. Tikintis tolesnės paramos pinigų politikos ir fiskalinėmis priemonėmis, ilgalaikių vyriausybės obligacijų pajamingumo skirtumai euro zonos šalyse nuosekliai mažėjo. Esant dideliems svyravimams apžvelgiamu laikotarpiu, akcijų kainų indeksai reikšmingai sumažėjo. Užsienio valiutų rinkose euro kursas, apskaičiuotas užsienio prekybos sverto atžvilgiu, iš esmės nepakito.

Naujausi duomenys rodo, kad 2020 m. antrąjį ketvirtį gerokai sumažėjusi (11,8 %), trečiąjį ketvirtį euro zonos gamybos apimtis vėl ėmė didėti. Tačiau nuolat didėjantis susirgimų koronavirusu skaičius neigiamai veikia trumpalaikes perspektyvas ir, tikėtina, kad dėl to gamybos apimtis paskutinį ketvirtį augs gerokai lėčiau – tai patvirtina ir naujausių apklausų duomenys. Be to, įvairių sektorių atsigavimas tebėra netolygus – labiausiai nuo pandemijos nukentėjo paslaugų sektorius (tai iš dalies lėmė taikomos socialinių kontaktų ribojimo priemonės). Vertinant ateities perspektyvas, pažymėtina, kad ekonomikos atsigavimo tvarumas ir toliau labai priklausys nuo pandemijos raidos ir viruso plitimo ribojimo politikos sėkmės. Nors su pandemijos raida susijęs neapibrėžtumas veikiausiai slopins darbo rinkos, vartojimo ir investicijų atsigavimą, euro zonos ekonomikos aktyvumą ir toliau turėtų skatinti palankios finansavimo sąlygos, skatinamoji fiskalinė politika bei nuosekliai didėjantis pasaulio ekonomikos aktyvumas ir paklausa.

¹ Visas leidinys anglų kalba paskelbtas Europos Centrinio Banko [interneto svetainėje](#).

Dėl energijos, pramonės prekių, neįskaitant energijos, ir paslaugų kainų pokyčių metinė infliacija pagal SVKI euro zonoje, rugpjūčio mėn. buvusi -0,2 %, rugsėjo mėn. sumažėjo iki -0,3 %. Atsižvelgiant į naftos dabartines ir ateities sandorių kainas ir į laikiną PVM tarifo sumažinimą Vokietijoje, tikėtina, kad iki 2021 m. pradžios bendroji infliacija ir toliau bus neigiama. Be to, dėl mažos paklausos, ypač turizmo ir su kelionėmis susijusiuose sektoriuose, taip pat dėl mažesnio spaudimo didinti darbo užmokestį ir sustiprėjusio euro kurso artimiausiu metu kainų spaudimas tebebus nedidelis. Vidutiniu laikotarpiu infliaciją turėtų didinti dėl skatinamosios pinigų ir fiskalinės politikos poveikio atsigausianti paklausa. Rinkos ir apklausų duomenimis pagrįsti ilgesnio laikotarpio infliacijos lūkesčiai beveik nepakito ir tebėra maži.

Koronaviruso pandemija ir toliau darė didelę įtaką pinigų ir paskolų raidai euro zonoje. 2020 m. rugsėjo mėn. pinigų kiekio augimo tempas dar labiau padidėjo, o vidaus kredito, kuris ir tebebuvo pagrindinis pinigų kūrimo šaltinis, augimą vis labiau palaiko Eurosistemos vykdomi gryniesi vyriausybės obligacijų pirkimai. Nuo pandemijos pradžios pinigų, fiskalinių ir priežiūros institucijų laiku imtos vykdyti didelės apimties priemonės ir toliau leido bankams kredituoti euro zonos ekonomiką palankiomis sąlygomis. Tačiau, kaip matyti iš 2020 m. spalio mėn. euro zonos bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų rezultatų, stiprėjant rizikos veiksniams, bankai 2020 m. trečiąjį ketvirtį sugriežtino kredito standartus įmonėms ir namų ūkiams.

P pinigų politikos priemonės, kurių Valdančioji taryba ėmėsi nuo kovo pradžios, padeda palaikyti palankias finansavimo sąlygas visiems sektoriams ir jurisdikcijoms visoje euro zonoje ir yra labai svarbi pagalba siekiant paskatinti ekonominę veiklą ir vidutiniu laikotarpiu palaikyti kainų stabilumą. Akivaizdu, kad dėl susiklosčiusių aplinkybių ekonomika augs lėčiau, negu prognozuota, todėl Valdančioji taryba atidžiai vertins gaunamą informaciją, įskaitant pandemijos raidą, vakcinų sukūrimo perspektyvą ir valiutų kursų pokyčius. Gruodžio mėn. Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse bus iš naujo nuodugnai įvertinta ekonomikos augimo perspektyva ir rizikų pusiausvyra. Atsižvelgdama į šį atnaujintą vertinimą, Valdančioji taryba atitinkamai peržiūrės savo priemones, kad būtų tinkamai reaguojama į susiklosčiusią situaciją ir kad būtų užtikrinta, jog finansavimo sąlygos ir toliau būtų palankios ekonomikos atsigavimui ir taip atsvertų pandemijos daromą neigiamą poveikį numatamai infliacijos raidai. Taip būtų užtikrinama tvari ir simetriška infliacijos raida siekiamo lygio link.

Valdančioji taryba nusprendė toliau vykdyti skatinamąją pinigų politiką.

Ji nusprendė pagrindinių ECB palūkanų normų nekeisti. Manoma, kad jos nesikeis arba bus mažesnės tol, kol infliacijos perspektyvos rodikliai prognozių laikotarpiu užtikrintai neartės prie mažesnio negu 2 %, bet jam pakankamai artimo lygio, o grynosios infliacijos raida to nuosekliai nepatvirtins.

Valdančioji taryba toliau vykdys turto pirkimus pagal specialiąją pandeminę pirkimo programą (SPPP), kurios apimtis – 1 350 mlrd. eurų. Pirkimai pagal šią programą padės sušvelninti bendrą pinigų politikos pobūdį ir taip atsverti pandemijos daromą neigiamą poveikį numatamai infliacijos raidai. Jie ir toliau bus vykdomi lanksčiai, pirkimus skirstant laiko atžvilgiu tarp skirtingų turto klasių ir jurisdikcijų. Tai Valdančiajai tarybai padeda veiksmingai riboti sklandžiam pinigų politikos perdavimui kylančią riziką. Grynuosius turto pirkimus pagal SPPP Valdančioji taryba vykdys bent iki

2021 m. birželio pabaigos ir bet koku atveju tol, kol, jos vertinimu, pasibaigs koronaviruso sukelta krizė. Lėšas, gautas iš pagal SPPP įsigytų vertybinių popierių išpirkimo suėjus jų terminui, Valdančioji taryba reinvestuos ne trumpiau kaip iki 2022 m. pabaigos. Bet koku atveju nuosekliai mažėjantis SPPP portfelis suėjus vertybinių popierių išpirkimo terminui ateityje bus valdomas siekiant išvengti trikdžių tinkamam pinigų politikos pobūdžiui.

Toliau iki metų pabaigos bus vykdomi gryniesi pirkimai už 20 mlrd. eurų sumą per mėnesį pagal turto pirkimo programą (TPP) ir papildomi 120 mlrd. eurų vertės laikinieji pirkimai. Valdančioji taryba tebemanos, kad mėnesiniai gryniesi turto pirkimai pagal TPP bus vykdomi tol, kol to reikės siekiant stiprinti skatinamąjį pinigų politikos palūkanų normų poveikį, ir bus sustabdyti netrukus prieš tai, kai Valdančioji taryba pradės didinti pagrindines ECB palūkanų normas. Valdančioji taryba ketina toliau reinvestuoti visas lėšas, gautas iš pagal TPP įsigytų vertybinių popierių išpirkimo suėjus jų terminui dar gana ilgą laiką nuo tos dienos, kai ji pradės didinti pagrindines ECB palūkanų normas, ir bet koku atveju tol, kol bus reikalinga siekiant užtikrinti palankias likvidumo sąlygas ir palaikyti aukštą skatinamosios pinigų politikos lygį.

Valdančioji taryba taip pat toliau didins likvidumą vykdydama refinansavimo operacijas. Pažymėtina, kad trečioji tikslinių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų serija (TITRO III) tebėra patrauklus finansavimo šaltinis bankams – tai skatina bankus skolinti įmonėms ir namų ūkiams.

© Europos Centrinis Bankas, 2020

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija

Telefonas +49 69 1344 0

Interneto svetainė www.ecb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Atsakomybė už šio biuletenio parengimą tenka ECB vykdomajai valdybai. Vertimus atlieka ir skelbia nacionaliniai centriniai bankai.

Šiame leidinyje paskutiniai statistikos duomenys – 2020 m. spalio 28 d.

Dėl terminų ir santrumpų žr. [ECB glosarijų](#) (anglų k.).

PDF ISSN 2363-3514

ES katalogo numeris QB-BP-20-007-LT-N